

5.7.1. Hudební výchova

Charakteristika hudební výchovy

Hudební výchova má na 1. stupni celkovou časovou dotaci 5 hodin (1 hodina v každém ročníku týdně), na 2. stupni 4 hodiny (opět v každém ročníku 1 hodina týdně). Tento obor má na škole velkou tradici, řadu let zde pracoval úspěšný pěvecký sbor Vráňata nebo hudební skupina složená ze žáků převážně druhého stupně Superkaple.

Hudební výchova vede žáka prostřednictvím *vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností* k porozumění hudebnímu umění a hudbě, k jejímu aktivnímu vnímání a využívání jako svébytného prostředku komunikace. V etapě základního vzdělávání se tyto hudební činnosti stávají v rovině produkce, recepce a reflexe *obsahovými doménami* učiva hudební výchovy.

Hudební činnosti jako činnosti vzájemně se propojující, ovlivňující a doplňující rozvíjejí ve svém komplexu celkovou osobnost žáka, především však vedou k rozvoji jeho hudebnosti – jeho hudebních schopností, jež se následně projevují individuálními hudebními dovednostmi - sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovými.

Hudební činnosti umožňují žákovi uplatnit jeho individuální pěvecký potenciál při sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu, jeho individuální instrumentální dovednosti při souborové hře a doprovodu zpěvního projevu, jeho pohybové dovednosti při tanci a pohybovém doprovodu hudby, umožňují mu „interpretovat“ hudbu podle jeho individuálního zájmu a zaměření.

Očekávané výstupy – 1. stupeň

1. období

žák

- 1V1 zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase v durových, popřípadě v mollových tóninách s využitím správných pěveckých návyků
- 1V2 orientuje se v notovém zápise jednoduché jednohlasé písně, tu na základě svých dispozic imituje podle hraného nebo zpívaného vzoru, popřípadě intonuje
- 1V3 rytmizuje a melodizuje jednoduché texty
- 1V4 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
- 1V5 reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
- 1V6 rozlišuje jednotlivé kvality tónů
- 1V7 rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální, rozeznává některé hudební druhy a žánry

2. období

žák

- 2V1 zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase, popřípadě ve dvojhase v durových i mollových tóninách
- 2V2 využívá při zpěvu vědomě správné pěvecké návyky
- 2V3 orientuje se v zápisu jednoduché písně či skladby zapsané v durové či mollové tónině a podle svých individuálních schopností a dovedností ji realizuje
- 2V4 využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k interpretaci jednoduchých motivů skladeb a úryvků písní
- 2V5 rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby
- 2V6 vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace
- 2V7 rozpozná v proudu znějící hudby užité elementární hudební výrazové prostředky, metroritmické, tempové, dynamické i výrazné harmonické změny, všimá si některých sémantických prvků a chápe jejich význam ve skladbě
- 2V8 ztvárňuje hudbu pomocí pohybu a tanečních kroků a na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace, vyjadřuje pohybem ve spojení s hudbou své vlastní pocity a představy

Očekávané výstupy – 2. stupeň

- žák
- 1V1 aktivně se zapojuje do hudebních aktivit a využívá při nich svůj hlasový potenciál, instrumentální dovednosti a pohybové schopnosti
  - 1V2 uplatňuje pravidla hlasové hygieny při zpěvu i v běžném životě; zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, využívá získané pěvecké návyky při interpretaci písní a vokálních skladeb různých žánrů
  - 1V3 rozpozná na základě individuálních schopností přednosti i nedostatky vlastního zpěvu i zpěvu ostatních, přednosti dokáže ocenit a navrhne způsoby řešení nedostatků
  - 1V4 tvoří na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduchá aranžmá, elementární kompozice a improvizace s pomocí jednoduchých i složitějších hudebních nástrojů, volí vhodné typy doprovodů, interpretuje různé motivy, témata i části skladeb
  - 1V5 orientuje se v zápise písní a skladeb homofonního i polyfonního typu hudby artificiální i nonartificiální zapsaných pomocí not, kytarových značek či harmonických funkcí, tyto písně či skladby na základě individuálních schopností a získaných dovedností svým způsobem realizuje
  - 1V6 volí vhodný typ hudebně pohybových prvků na základě reflexe poslouchané hudby
  - 1V7 rozpozná některé z tanců různých stylových období a na základě individuální hudební vyspělosti i získaných dovedností předvede jednoduchou pohybovou vazbu
  - 1V8 orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá melodii, harmonickou i formální strukturu skladby, prožívá vztahy mezi tóny, postihuje charakteristické stylotvorné a významné sémantické prvky, srovnává je a slovně je charakterizuje
  - 1V9 charakterizuje znějící hudbu jednotlivých slohů, stylů a žánrů s uplatněním hlediska historického vývoje
  - 1V10 konfrontuje znějící skladbu s dalšími skladbami z hlediska jejich funkce, stylu a žánru
  - 1V11 vyhledává a všímá si souvislostí mezi hudbou a jinými druhy umění a rozpoznává vliv kontextu na způsoby jejího utváření, její interpretace a recepce
  - 1V12 vyhledává autory a interprety ze svého regionu

Průřezová témata

V rámci hudební výchovy jsou realizovaná tato témata:

1. Osobní a sociální výchova

- cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění (průběžně)
- cvičení dovednosti zapamatování (průběžně)
- cvičení sebekontroly, sebeovládání, vůle (průběžně)
- cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (průběžně)
- vzájemné poznávání se ve skupině (průběžně)
- vztahy a naše skupina (průběžně)
- dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (průběžně)

2. Výchova demokratického občana

- škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole (průběžně)

3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- naši sousedé v Evropě (8. třída – tvorba evropských skladatelů)
- lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy (6. a 7. třída)
- naše vlast a Evropa (9. třída – tvorba českých skladatelů, 6. třída – česká opera)
- život a Evropanů a styl života v evropských rodinách (8. a 9. třída – populární hudba)

4. Environmentální výchova

- ekosystémy (les, pole, vodní zdroje, moře, město - vesnice, kulturní krajina – průběžně – písně s tematikou)

V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření stanovená v RVP ZV.